

SERVICIUL PROTECȚIA COPILULUI

NOIEMBRIE 2023

INFORMARE

Privind: punerea în aplicare a HCLM nr.20/31.01.2023 cu privire la aprobarea Planului anual de acțiune privind serviciile sociale administrate și finanțate din bugetul local al Municipiului Brăila pentru anul 2023

Importanța părinților și a unui climat familial pozitiv, în dezvoltarea psihosocială a minorilor și impactul migrației acestora asupra copiilor

Fenomenul migrației a crescut semnificativ în ultimii ani, iar migrația românilor a avut și continuă să aibă un impact semnificativ asupra societății și economiei românești. Oamenii pleacă din România, în țări cu economii mai dezvoltate, în căutarea unor locuri de muncă mai bine plătite și a unui trai mai bun. Majoritatea persoanelor care aleg să plece din țară lasă acasă copii în grija bunicilor, fraților sau a altor rude.

Migrarea părinților are un impact semnificativ asupra copiilor și poate fi o experiență complexă pentru ei. Acest impact poate varia în funcție de motivele migrației, vârsta copiilor, resursele disponibile, nivelul de sprijin și modul în care părinții gestionează această tranziție. Migrația poate avea efecte atât pozitive cât și negative asupra copiilor. Principalele efecte pozitive sunt legate de bunăstarea copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate. În cele mai multe dintre cazuri migrația părinților determină o creștere a nivelului de trai al copilului rămas acasă. Veniturile din străinătate sunt folosite în mare parte la îmbunătățirea condițiilor de locuire și la înzestrarea cu bunuri de folosință îndelungată. Dincolo de bunăstarea materială, copiii de migranți, în special cei cu ambii părinți plecați, tind într-o pondere mai mare să aibă experiența unor călătorii în străinătate comparativ cu ceilalți copii.

Între efectele negative este interesant de remarcat faptul că plecarea unuia dintre părinți determină în unele cazuri o deteriorare a relației copilului cu părintele rămas acasă. Astfel, în cazul celor cu tatăl plecat în străinătate, ponderea copiilor care nu au o relație foarte bună cu mama lor este mai mare, decât în celelalte cazuri. Același lucru se poate observa și mai pregnant în cazul relației dintre copil și tată în condițiile în care mama este plecată din țară. Familia reprezintă principala sursă de sprijin pentru copii atunci când se confruntă cu o problemă, în special dacă respectiva problemă este legată de școală. În cazul copiilor cu părinți migranți ponderea celor care afirmă că nu apelează la nimeni pentru a-i ajuta în probleme legate de școală este semnificativ mai mare decât în cazul copiilor fără părinți migranți.

Alte efecte negative se întâlnesc la nivel psihologic. Diferențele între copiii de migranți și cei de non-migranți sunt relativ mici în ce privește comportamentele deviate, totuși plecarea părinților reprezintă un factor de risc. Consumul de substanțe interzise minorilor (tutun, alcool) are o incidență puțin mai mare în rândul elevilor de gimnaziu care au ambii părinți plecați sau doar mama plecată la muncă în străinătate. Unele studii arată că ponderea copiilor care au avut cel puțin o dată probleme cu poliția este ușor mai mare în rândul celor care au părinți migranți față de ceilalți (15-16% față de 10%). Comportamentul de la școală al copiilor ai căror părinți sunt plecați i-au determinat pe profesori să atragă atenția familiei mai frecvent decât în cazul copiilor cu părinții în țară. Copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate au un profil asemănător cu cei ce trăiesc în familii monoparentale ca urmare a despărțirii părinților sau a decesului unuia dintre ei.

Acest lucru arată că, deși plecarea la muncă este temporară, efectele asupra copiilor pot fi similare cu cele ale unei despărțiri pe termen lung sau definitive.

Pentru majoritatea copiilor, creșterea alături de părinți este ideală și oferă un mediu stabil și sigur pentru dezvoltarea lor. Părinții joacă un rol esențial în viața copiilor, oferindu-le iubire, sprijin, îndrumare și învățându-i valorile și comportamentele sociale. Relația cu părinții are un impact semnificativ asupra dezvoltării copilului. Familia îndeplinește un rol important în dezvoltarea personalității copilului, prin modul în care încearcă să îl educe și să îl formeze. Astfel, influențele familiei determină stima de sine, ajută la conturarea unei imagini de sine a copilului, la dezvoltarea de aptitudini, la interiorizarea de valori și modele comportamentale.

Ca mediu social, familia reprezintă locul în care copilul este îngrijit, educat, educația în familie precedând-o pe cea instituțională. Comunicarea în cadrul unei familii descurajează problemele de comportament ale membrilor ei. Copiii care vor învăța de mici cum să își rezolve dilemele apelând la ajutorul părinților, cum să scape de anxietate și furie discutând despre asta, vor continua să facă la fel în adolescență și nu vor fi predispuși la acte distructive și violente, la a face abuz de substanțe (fumat, alcool, droguri).

Copiii depind de părinți pentru protecție, pentru satisfacerea nevoilor de bază, în familie se formează sentimentul de apartenență, siguranța că suntem iubiți, care transformă orice persoană într-una fericită. O relație familială sănătoasă înseamnă adesea obiceiuri alimentare și de viață sănătoase. Dacă suntem învățați din copilărie să ne gătim singuri mâncarea, să consumăm fructe și legume, să bem apă și să facem mișcare, vom crește mai sănătoși și vom ajunge adulți care au - la rândul lor - o familie sănătoasă.

Climatul familial coerent, echilibrat, securizant satisface trebuințele de siguranță, dragoste, afirmare, trebuințele de apartenență și prestigiu. Anumite evenimente stresante, neînțelegeri, eșecuri, boli, pun la încercare unitatea, echilibrul și armonia vieții de familie, dar resursele de coeziune, izvorâte din calitatea de fond a relațiilor interpersonale, permit depășirea situațiilor de impas, restabilirea unității, echilibrului și armoniei vieții de familie.

În viața de familie un rol deosebit îl are crearea unui climat sau mediu familial optim, bazat pe înțelegere și dragoste. Căminul familial, casa în care trăim, este un spațiu cu totul aparte, deosebit de important pentru viața conjugală a soților, dar pentru creșterea și educarea copiilor. Climatul, mediul familial are cel puțin trei dimensiuni: factor de coagulare în plan afectiv, loc de ocrotire, de siguranță și spațiu eterogen pentru învățarea primelor experiențe de socializare.

Climatul familial este sinonim cu atmosfera sau moralul familiei. Acest climat poate fi pozitiv sau negativ. Influențele educative exercitate de părinți depind în mare parte de sensul pozitiv sau negativ al acestuia. Astfel că achizițiile psiho-comportamentale realizate de copii sunt influențate de climatul familial. S-a demonstrat că aceleași influențe educative pot avea efecte diferite asupra copiilor în funcție de climatul familial în care acestea se exercită. Conceptul unui mediu pozitiv de creștere a copilului contribuie la dezvoltarea timpurie a mecanismelor cognitive, nivelului funcțional, emoțional și relațional. Cu cât experiența cotidiană a copilului este mai bogată, cu atât capacitatea lui de a răspunde și de a se adapta noilor condiții este mai înaltă, de aceea valorificarea potențialului trebuie realizat într-un mod firesc. Cu toate acestea, trebuie să recunoaștem că în anumite circumstanțe, cum ar fi migrația pentru găsirea unor oportunități de muncă sau educație, părinții pot fi nevoiți să fie separați temporar de copii. Aceste situații pot fi dificile, dar părinții pot să își mențină implicarea și legătura cu copiii prin comunicare regulată și sprijin emoțional.

În concluzie, creșterea alături de părinți este deseori ideală pentru dezvoltarea copiilor, dar fiecare familie are propriile circumstanțe și decizii de luat în funcție de acestea. Indiferent de situație, sprijinul și implicarea părinților sunt esențiale pentru dezvoltarea sănătoasă și fericită a copiilor.

Director executiv,
Nicoleta Mihaela Oancea

Întocmit:

Vasile Gianinna Victoria, șef serviciu
Ștefan Alina-Felicia, psiholog